

Förbättrat genomförande av EU-direktivet om energieffektivitet - Individuell mätning av värme och tappvarmvatten i befintlig bebyggelse

Sammanfattning

- Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) avstyrker ett generellt krav på individuell mätning och debitering (IMD) av uppvärmning i flerbostadshus. IMD tar bort fastighetsägarens incitament att energieffektivisera. Breda svenska erfarenheter visar dessutom att inomhustemperaturen ökar vid IMD. Regeringen bör med stöd av ett fördjupat underlag avstå från att införa krav på IMD.
- SKL anser att om det trots allt införs krav på IMD för uppvärmning måste dessa begränsas ytterligare, exempelvis för flerbostadshus som av kulturhistoriska hänsyn har begränsade möjligheter att energieffektivisera. Därtill behövs enkel tillämpning av krav på utredningar av kostnadseffektivitet, vilka byggnader som omfattas etc.
- SKL poängterar att det torde vara svårt för byggnadsnämnderna att prioritera tillsyn av utredningar och införande av en i regel tveksam och olönsam IMD, i relation till behovet att underlätta byggande av bostäder, lokaler och infrastruktur.

Synpunkter

IMD för uppvärmning är olämpligt som generellt krav

SKL avstyrker ett generellt, om än begränsat, krav på IMD för uppvärmning, eftersom nyttan kommer att understiga kostnaden för investering och/eller medföra nya kostnader för administration och utredning av kostnadseffektiviteten både för fastighetsägare och myndigheter. Därtill medför IMD att fastighetsägaren förlorar sitt incitament till fortsatt energieffektivisering av hyresgästernas uppvärmning, vilket minskar sådana insatser. De boendes enda möjlighet att minska energikostnaden är att sänka innetemperaturen och minska sin vädring. För ekonomiskt svaga hushåll riskerar detta att skapa energifattigdom, vilket är ett stort problem i många andra EU-länder. Förlorade incitament och energifattigdom är inte beaktade i kostnadsnyttoanalysen av att införa IMD för uppvärmning.

Att IMD i regel är olönsamt har konstaterats av Boverket i tidigare utredningar. Ett problem är att dock att utredningarna överskattade sannolikheten för energibesparing, vilket bidragit till att Kommissionen motsatt sig att Sverige helt undvikt krav på IMD även för byggnader med hög förbrukning och i kallare regioner. Boverkets beräkning stämmer inte med breda erfarenheter från SABO som visar att de boende vid IMD i

regel höjer inomhustemperaturen, i genomsnitt med närmare en grad. Även den boendeundersökning som Boverket refererar till visade att det var en liten andel som i praktiken var beredd att minska sin uppvärmning, medan majoriteten inte var intresserad av detta. Däremot fanns ingen bedömning över hur stor andel som var beredd att spara energi genom att vädra mindre, vilket Kommissionen sett som en brist.

Dessa förhållanden visar sammantaget att IMD för uppvärmning motverkar energieffektivisering, vilket ger regeringen skäl att ifrågasätta att sådana krav alls ska införas i Sverige. Regeringen bör med stöd av en fördjupad utredning av Boverket kunna avstå från sådana krav eller ytterligare inskränka kraven, och därmed med goda argument motsätta sig EU-kommissionens överträdelseärende.

Avgränsningar och tillämpning vid införande av IMD uppvärmning

Om förslaget ändå ska införas måste det begränsas ytterligare, exempelvis för flerbostadshus som av kulturhistoriska hänsyn har begränsade möjligheter att energieffektivisera. Det är bra att regeringen avgränsat kraven till de flerbostadshus som har allra högst energikonsumtion. SKL ser även positivt på att förslaget innehåller undantagsbestämmelser om lönsamhet och alternativa energieffektiviseringsåtgärder.

Det är viktigt att Boverket i sitt uppdrag att utforma närmare bestämmelser och vägledning gör dessa enkla att tillämpa, exempelvis om vilka byggnader som omfattas och vad som avses med konkreta, planerade åtgärder för energieffektivisering till en energiprestandanivå som inte omfattas av ett krav på IMD. SKL instämmer med inriktningen att beviskraven för fastighetsägaren inte ska ställas för högt utan ett enklare underlag bör vara tillräckligt. SKL stödjer även förslaget att fastighetsägaren ska kunna visa att det inte är lämpligt att sänka inomhustemperaturen om den redan ligger i linje med Folkhälsomyndighetens allmänna råd för allmänheten och för känsliga grupper.

För att det i ett enskilt fall ska vara möjligt att spara energi vid IMD för uppvärmning måste en övervägande andel av de boende minska sin vädring och sänka inomhustemperaturen jämfört med det som fastighetsägaren idag tillhandahåller för att garantera en god inomhusmiljö. Denna vinst måste sammantaget vara större än kostnaden för mätsystemet och även beakta bortfallet av annan energieffektivisering och ökad energifattigdom. Tillämpningsbestämmelserna bör på ett enkelt sätt inriktas på dessa fall, med tillgång till olika schabloner för intäkter och kostnader för IMD, ev. enkät till boende etc.

IMD för tappvarmvatten

SKL ser positivt på att IMD för tappvarmvatten begränsats till ombyggnad av flerbostadshus som innefattar en ny installation av tappvarmvatten eller en väsentlig ändring av befintliga sådana installationer och att det även här införs bestämmelser för undantag mot kravet, när det inte är tekniskt genomförbart eller proportionellt i förhållande till möjliga energibesparingar i det enskilda fallet. SKL understryker

behovet av att Boverkets närmare föreskrifter och vägledning om kriterierna för teknisk genomförbarhet och proportionalitet behöver underlätta sådan bedömning.

Byggnadsnämndens tillsyn av IMD

Det torde vara svårt för byggnadsnämnderna att prioritera tillsyn av utredning och införande av en i regel tveksam och olönsam IMD i relation till sin kärnverksamhet att underlätta byggande av bostäder, lokaler och infrastruktur. Detta kan bli ett problem för Sverige om EU-kommissionen gör revision av direktivets kontrollorganisation.

Det är viktigt att regelverket och Boverkets vägledning begränsar och förenklar tillsynsuppgiften för byggnadsnämnden till de fall där det verkligen är angeläget. Vägledningen behöver också tydliggöra vad som är rimliga krav på fastighetsägaren.

Det bör även vara möjligt att avvakta med skyldighet och tillsyn tills byggnader upprättat energideklarationer. Som underlag för bedömningen behöver Boverket även kvalitetssäkra systemet med energideklarationer och göra energideklarationsregistret mer lättillgängligt. Exempelvis bör deklARATIONERNA tydliggöra vad som är uppmätt respektive uppskattad och normaliserad förbrukning för olika användning och olika energibärare.

Sveriges Kommuner och Landsting

Anders Knape
Ordförande